

بررسی تاریخی تحولات اقدامات تامینی و تربیتی

مهدی دهشیری

دانشجوی کارشناسی ارشد بیوسته دانشگاه امام صادق
قسمت اول

مقدمه:

در حقوق قدیم جوامع بشری، جرایم فاقد جنبه‌ی عمومی بودند و در نتیجه آن‌ها را خطاهای عمومی که بر کل جامعه اثر می‌گذارد، محسوب نمی‌کردند. فقط قربانی جرم یا اقوام و هم‌قبیله‌ای‌های او متضرر از عمل مجرمانه تلقی، و مستحق جبران خسارت شناخته می‌شدند. بنابراین نخستین اندیشه در برابر رفتار مجرمانه‌ی بزه‌کار، انتقام از وی در قالب (مجازات) بود. جرم در محیطی کوچک یعنی خانواده، قبیله و یا عشیره‌ی خود مجرم یا دیگری به وقوع می‌پیوست. پدر خانواده و نیز رئیس قبیله و عشیره به عنوان حاکم اقدام به تعیین و اجرای کیفر می‌کرد. اگر جرم توسط عضو یا اعضای یک قبیله یا عشیره‌ای نسبت به فرد یا افرادی از قبیله و یا عشیره‌ی دیگر واقع می‌شد، انتقام به صورت جنگ میان آنان بروز می‌کرد. این دوره که همانا دوره‌ی انتقام خصوصی نامیده شده است، یا یکپارچگی قبایل و به وجود آمدن دولت متقابل گشت. در ضمن در دوره‌ی انتقام خصوصی گاهی اتفاق افتاده بود که، حتی کودکی و یا حیوانی که، مرتکب عملی شده در نتیجه‌ی عمل وی فردی متضرر شده بود، محاکمه و مجازات می‌شد. بنابراین صرف انتقام از مرتکب عمل صرف‌نظر از وضعیت عقلانی و سنی او موردنظر افراد آن دوران بوده است.

پس از به وجود آمدن دولت‌های ساده‌ی آن دوران و آشکار شدن آثار منفی اعمال

مجرمانه بر جامعه، لزوم حمایت از جامعه در مقابل آن‌ها واجب شناخته و تصدیق شد و در نتیجه جامعه نیز شروع به دستگیری و مجازات مجرمان کرد. بنابراین دوره‌ی انتقام خصوصی با یک تحول و دگرگونی عمیق که متأثر از فکر او عقاید مذهبی و رشد بشری بود به دادگستری خصوصی و در نهایت دادگستری عمومی تبدیل شد و این تحولات با رشد متفاوت در اجتماعات گوناگون بشری تا به امروز ادامه یافته است.

امروز اجتماع در برابر پدیده‌ی مجرمانه به دو صورت عمده از خود واکنش نشان می‌دهد. این دو شکل عبارتند از:

۱. مجازات

۲. اقدامات تامینی و تربیتی

با ارتکاب عمل مجرمانه توسط بزه‌کار و تحقق تمام شرایط و عناصر متشکله جرم، محکمه‌ی صالح مجازاتی را برای او تعیین می‌کند. نظر مفتن و قاضی در مورد مجازات بر این است که، به این وسیله در درجه‌ی اول مجرم تنبیه شود و در ثانی از ارتکاب مجدد جرم جلوگیری کنند. حال اگر قاضی رسیدگی‌کننده متوجه شود که محکوم‌علیه (مجرم) حالت خطرناک داشته و احتمال تکرار جرم از جانب او در آینده وجود خواهد داشت، وی سعی می‌کند از اقدامات تامینی و تربیتی نیز برای جلوگیری از ارتکاب جرم استفاده کند. اگر صغیر یا مجنون که فاقد مسئولیت کیفری است، مرتکب عمل مجرمانه شود و حالت خطرناک نیز در او وجود داشته

باشد قاضی دادگاه به منظور ممانعت از تکرار جرم احتمالی، به اقدامات تامینی و تربیتی متوسل خواهد شد. در این صورت هم از جامعه در برابر خطرهای احتمالی دفاع شده است و هم به درمان و اصلاح مجرم پرداخته شده است و از طرف دیگر نیز، از وقوع جرم دیگری جلوگیری به عمل آمده است. بنابراین با توجه به اهمیت موضوع (اقدامات تامینی و تربیتی) ما نیز در این نوشته از بدو امر بحث کوتاهی از تعریف و ویژگی‌های این اقدامات داشته و به تفاوت آن با مجازات خواهیم پرداخت و سپس تحولات اقدامات تامینی و تربیتی را در طول تاریخ تحت دو عنوان کلی (تحولات اقدامات تامینی و تربیتی در حقوق خارج از ایران) و (تحولات اقدامات تامینی و تربیتی در حقوق ایران) پی خواهیم گرفت. در ضمن ذکر این نکته ضروری است تحولات اقدامات مزبور در حقوق خارج از ایران مختص کشور خاصی نبوده و فقط به سیر کلی آن توجه شده است، اما در حقوق ایران به تحولات اقدامات تامینی و تربیتی از دوران باستان تا حقوق امروزی ایران پرداخته شده است که در چهار دوره‌ی زمانی مطرح شده است. این چهار دوره عبارتند از:

(۱) از دوران باستان تا ظهور اسلام.

(۲) از ظهور اسلام تا تدوین اولین قانون

اساسی ایران

(۳) از تدوین اولین قانونی اساسی تا

پیروزی انقلاب اسلامی

(۴) از انقلاب اسلامی تا کنون

الف) تگاهی کوتاه به اقدامات تامینی و تربیتی

۱. تعریف: اقدامات تامینی و تربیتی عبارت است از یک سلسله تدابیر پیشگیرانه ناشی از واکنش جامعه، برای جلوگیری از تکرار جرم از سوی مجرمان خطرناک، که بنا به حکم قانون از جانب دادگاه رسیدگی کننده اتخاذ و درباره‌ی آنها اعمال می‌شود.

۲. خصوصیات: اقدامات تامینی و تربیتی خود دارای خصوصیات و شرایطی است که در ذیل به اختصار به ذکر آنها می‌پردازیم. فقدان شرط تقصیر جزایی: اصولاً اعمال اقدامات تامینی منوط به وجود حالت خطرناک است و هدف ویژه اقدامات تامینی اصلاح حال بزهکار و برطرف کردن حالت خطرناک است. علاوه بر مجرمان خطرناک، مجرمان فاقد مسئولیت کیفری مثل صغار و مجانین مشمول این اقدامات هستند.

ارعاب انگیز نبودن: اقدامات تامینی و تربیتی به خاطر هدف اصلاح مجرمان خطرناک فاقد هرگونه رعب و وحشتی است و اگر قرار بود ارعاب‌انگیز باشد، دیگر اقدام تامینی نام نهاده نمی‌شد. نامعین بودن مدت آن: اقدامات تامینی تا زمانی ادامه می‌یابد که، مجرم اصلاح شود و حالت خطرناک او از بین برود. لذا تعیین مدتی برای این منظور عاقلانه نیست.

- رنج‌آور نبودن: اقدامات تامینی هیچ‌گونه آزار و اذیت جسمی و روحی به دنبال ندارد بلکه، فقط ایجاد محدودیت‌هایی برای اصلاح مجرمان خطرناک است.

- شخصی بودن: یکی از اصول شناخته شده حقوق جزا، اصل شخصی بودن مجازات است. همین اصل در مورد اقدامات تامینی نیز مصداق دارد و در مورد اطرافیان و نزدیکان مجرم خطرناک اعمال نمی‌شود.

- تحقیر آمیز نبودن: اقدامات تامینی در مورد ایجاد ذلت و خواری در فرد بزهکار نیست، بلکه، هدف اقدامات مزبور بازپروری مجرم و کمک به بازبایی شخصیت سالم و صالح اجتماعی او می‌باشد. پس هرگز این اقدامات تحقیرآمیز نیست.

۳. مقایسه‌ی اقدامات تامینی و تربیتی با مجازات: همچنان که در مقدمه ذکر شد، اجتماع در مقابل جرم دو نوع واکنش کلی دارد چون بحث ما درباره‌ی اقدامات تامینی و تربیتی است، به جاست که مقایسه‌ای مختصر بین این دو نوع واکنش اجتماع صورت گیرد تا به سادگی بشود مفهوم آن را درک کرد.

در تعریف مجازات گفته‌اند: مجازات

تنبیه و جزایی است که بر مجرم (مباشراً، شریک، معاون) تحمیل می‌شود. خصوصیات آن را می‌توان رنج‌آور بودن، ارعاب‌انگیز بودن، رسواکننده و تحقیرکننده بودن و قاطع بودن دانست. بی‌شک مجازات نیز دارای اهداف و غرایبی است که مهم‌ترین آن را می‌توان اصلاح مجرم، جلوگیری از تکرار جرم، پیشگیری از وقوع جرم توسط دیگر افراد جامعه، بی‌قراری و حفظ نظم عمومی در جامعه، حفظ امنیت کشور و اجرای عدالت دانست.

■ شباهت‌ها

(۱) اصلاح حال مجرم و تربیت او در هر دو واکنش اهمیت زیادی دارد.

(۲) جلوگیری از تکرار جرم ارتكابی توسط بزهکار و حفظ نظم عمومی جامعه و امنیت آن نیز از اهداف مشترک می‌باشد.

(۳) اقدامات تامینی و مجازات هر دو در حقوق جزا مطرح شده و اصل شخصی بودن بر هر دو حاکم است و همچنین اصل قانونی بودن آنها.

(۴) هر دو پس از وقوع جرم توسط قاضی تعیین و اعمال می‌شوند.

(۵) هر دو می‌توانند با هم درباره‌ی یک مجرم مورد عمل قرار گیرند و در صورت خفیف‌تر بودن، می‌توانند بماسبق شوند.

■ تفاوت‌ها

(۱) هدف مجازات اجرای عدالت است، اما، هدف اقدامات تامینی اصلاح مجرمان خطرناک است.



۲) میزان مجازات در قانون مشخص و مدت آن معلوم است، اما، مدت اقدامات تامینی مشخص نیست.

۳) رسوایی و تحقیرآمیز بودن مجازات از خصوصیات آن است ولی اقدامات تامینی هیچ‌گاه تحقیرآمیز نیست.

۴) تحمل مجازات برای مجرم همراه با درد و رنج جسمی و روحی همراه است و ارباب‌انگیز نیز می‌باشد، اما، اقدامات تامینی چنین نیست.

ب) تحولات اقدامات تامینی و تربیتی:

در این مبحث سعی داریم در دو قسمت حقوق ایران و خارج از ایران، تحولات و دگرگونی‌های اقدامات تامینی و تربیتی را بررسی کنیم. نخست به سراغ حقوق خارج از ایران می‌رویم و تحولات مذکور را از دوران باستان تا روزگار معاصر به نظاره می‌نشینیم.

- تاریخچه اقدامات تامینی در حقوق خارج از ایران: در آغاز دوران باستان نمی‌توان اثری از اقدامات تامینی یافت. چون در آن هنگام اشخاص و اشیاء و حیوانات را در صورت ارتکاب بزه به شدیدترین وجه مجازات می‌کردند و معتقدند روح شیطانی در فرد یا حیوان بزهکار رسوخ یافته است. بنابراین به خاطر این که از خشم الهی مصون بمانند و به هلاکت نیفتند، مجرمان را به شدیدترین وجه مجازات می‌کردند و از او انتقام می‌گرفتند.

در اثر دگرگونی‌های اجتماعی و رشد نسبی بشر و تاثیر مقررات دینی در فرهنگ بشری اندیشمندان و متفکران در جامعه و انتشار عقاید آنان ابتدا سبب توسعه ایده‌های پیشگیرانه و سپس تدابیر آن در جامعه شد. اقدام‌هایی مثل بهره‌گیری از نیروی کار مجرم به جای مجازات، در نظر گرفتن سن اطفال بزهکار در مسئولیت کیفری آنان، آموزش کار به مجرمان بزهکار و ... همگی اقدام‌هایی برای پیشگیری از تکرار جرم، اصلاح و درمان حال بزهکار و باز گرداندن یک شخصیت صحیح به جامعه بوده است.

هزار سال پیش از میلاد مسیح (ع) در حقوق و مقررات چین، اصلاح فرد بزهکار به وسیله‌ی هماهنگ کردن او با طبیعت صورت می‌گرفت و به جای ایذا و اذیت جسمانی مجرم، از نیروی کار او به سود اجتماع بهره می‌بردند.

دانشمندانی که در دوران باستان ظهور کرده‌اند و گام‌های موثری در جهت پیشبرد اقدامات تامینی برداشته‌اند، همگی مجازات صرف را برای مجرم و اجتماع مناسب نمی‌دانستند و معتقد بودند که صرف کیفر نمی‌تواند به اصلاح مجرم منجر شود. سقراط، حکیم مشهور یونان معتقد بود که، می‌باید به مجرم با تعلیم و تربیت آموخت که چه شیوه‌ای در زندگی خویش اتخاذ کنند تا، بار دیگر مرتکب جرم نشود. این سخن دلیلی بر اهمیت

پیشگیری از تکرار جرم از نظر این حکیم است.

افلاطون معتقد بود که، از مجازات نباید به منظور انتقام گرفتن از گذشته استفاده شود. بلکه، باید آینده را از طریق مجازات پی‌ریزی کرد. وی در کتاب قوانین فصل‌های ۵، ۹ و ۱۰ نقشه‌ی بازپروری در ندامتگاه را طرح‌ریزی کرده بود.

این فیلسوف یونانی که بین قرن‌های چهارم و پنجم قبل از میلاد مسیح می‌زیسته است، اعتقاد داشت که، اگر فردی مرتکب جرم شد، قانون باید به او بیاموزد که، چگونه اقدام به تکرار آن جرم نکند.

در سال ۴۴۹ قبل از میلاد مسیح، در رم قدیم متجاوزان به کشت و زرع و سارقان به شدت مجازات می‌شدند اما، صفار بزهکار از مجرمان بالغ تفکیک، فقط به جبران زیان‌های وارده و پرداخت خسارت و یا تنبیه بدنی محکوم می‌شدند.

تولد حضرت مسیح (ع) و سپس نبوت او و به دنبال آن تعالیم آسمانی در کتاب او (انجیل) که همه با هدف رشد و تعالی انسان به وی وحی شده‌اند، هدف اصلی‌اش بهبودی وضعیت زندگی افراد آن زمان و گسترش تقوا و پاکدامنی بود که، در نهایت به پیشگیری از جرم یا تکرار جرم می‌انجامید.

این اوضاع و احوال در دوران باستان ادامه یافت تا آن که در قرون وسطی انسان دوباره گامی به جلو برداشت و وارد مرحله‌ی جدیدی از تمدن شد.

در اوایل این دوران ولادت حضرت محمد (ص) و سپس رسالت ایشان از مهم‌ترین وقایع به شمار می‌رفت. پیامبری ایشان انقلابی همه‌جانبه و فراگیر بود، به طوری که، تمامی دستورات دین مقدس اسلام و نیز احادیث پیامبر و ائمه اطهار و نظریه‌های دانشمندان مسلمان تاثیرهای عمیقی بر تمدن رکود یافته‌ی آن عصر گذاشت. از جمله‌ی مهم‌ترین این تاثیرها، اثربخشی آن بر اقدامات تامینی و تربیتی بود. رعایت تقوا و حقوق دیگران و اجتناب از تعدی و تجاوز به جان و مال انسان‌ها، تلاش برای ساختن زندگی بهتر، مبارزه با فساد و تباهی از طریق قوانین مناسب و ... همگی باعث جلوگیری از اعمال مجرمانه و نیز پیشگیری از تکرار آن می‌شدند. در سال ۸۱۷ م. روحانیون مسیحی در مجمعی در رم گرد آمدند و مقرراتی درباره‌ی زندان‌ها وضع و اعلام داشتند که زندان‌ها باید دارای ویژگی تربیتی و اصلاحی باشند. در سال ۹۴۰ در قانونی که پادشاه انگلستان آن را وضع کرده بود اطفال با سن کمتر از ۱۵ سال را معاف از مجازات دانست و کیفر سبک‌تری برای آنان در نظر گرفته بود.

در قرن سیزدهم میلادی از جانب سنت لویی فرمانی برای تعیین سن مسئولیت کیفری درباره‌ی اطفال صادر شد. در این فرمان خردسالان تا ده‌سالگی غیرمسئول شناخته شدند و مجازات اطفال ده تا چهارده‌سال پرداخت غرامت و تنبیه جسمانی و

شلاق بود. همچنین زندان اطفال و نوجوانان از بزرگسالان تفکیک شد.

اقدامات مذکور در قرن‌های نهم و دهم و سیزدهم در واقع مربوط به کیفیت مجازات است، اما، پرواضح بیانگر استمرار تکوین دیدگاه‌های ابتدایی اقدامات تامینی و تربیتی است.

پس از رنسانس، در قرن شانزدهم میلادی در فرانسه زندان مخصوصی برای نگهداری ولگردان به طور نامشخص ساخته شد.

همچنین برای این که ولگردان را مهار کنند و از رها بودن آنان در سطح جامعه جلوگیری کنند، از آنان برای پارو زنی کشتی‌های تجاری استفاده می‌کردند. در سال ۱۵۵۰ م در پاریس زندانی به منظور نگهداری معلولان و گدایان افتتاح شد تا با اعمال تدابیر پیشگیرانه از ارتکاب جرم توسط مجرمان بالقوه اجتماع (گدایان) جلوگیری کنند. در همین قرن انگلیس نیز زندانی برای نگهداری ولگردان و اصلاح آنان در نظر گرفته شد. در هلند، در زندان‌ها به

ماموریت می‌یافتند تا به محکومان محاکم خلاف، کمک و مساعدت کنند، به گونه‌ای دیگر مرتکب جرم نشوند. این افراد دارای سمت رسمی نبودند و فقط یاور و مشاور بزهکاران برای اصلاح و تربیت آنان بودند. این نهاد به دلیل موفقیتی که در کار خود به دست آورد؛ رسمیت یافت و شکل قانونی به خود گرفت هم اکنون نیز از جایگاه ویژه‌ای در حقوق کامن‌لاو برخوردار است. در این روش به جای دور نگه داشتن بزهکار از جامعه، بزهکار در جامعه و زندگی عادی او، تربیت و اصلاح می‌شود.

در سال ۱۸۴۲ اولین بار کانون اصلاح و تربیت (مخصوص اطفال و نوجوانان بزهکار) در سنت هیلر تاسیس شد. پس از آن در سال ۱۸۴۷ م: در ایالت ماساچوست آمریکا نیز همان کانون افتتاح و سپس آئین دادرسی کیفری مخصوص صغار در آمریکا تدوین شد. در برخی از کشورهای اروپایی از سال ۱۸۵۰ م. به بعد مجرمانی را که حالت خطرناک داشتند، به مستعمرات تبعید می‌کردند. این امر هر چند نوعی کیفر محسوب

می‌شد. اما خود، نوعی اقدام تامینی در جهت دفاع از اجتماع بود. در سال ۱۸۸۹ میلادی اتحادیه بین‌المللی حقوق کیفری توسط سه تن از حقوقدانان کیفری به نام‌های «فون لیست» آلمانی، «وان هامل» هلندی و «آدلف پرینس» بلژیکی تشکیل شد.

هدف این اتحادیه، سازماندهی دفاع اجتماعی از طریق برداشتن گام‌های موثر به منظور برطرف کردن حالت خطرناک از بزهکاران بود.

در سال‌های ۱۹۸۳ - ۱۸۹۲ برای اولین بار اقدامات تامینی و تربیتی شکل قانونی به خود گرفت. کارل اشتوس، استاد سوئیس حقوق جزا طی طرحی این اقدامات را وارد حقوق جزای سوئیس کرد و پس از آن قانون‌گذاران دیگر کشورها نیز در کنار شکل سنتی مجازات، به تدریج این مفهوم را پذیرفتند و در قوانین جزایی خود پیش‌بینی کردند.

در سال ۱۸۹۹ برای اولین بار دادگاه اطفال در شهر شیکاگو آمریکا تشکیل شد. پس از آن محاکم ویژه اطفال یا آیین دادرسی ویژه تشکیل و اقدامات تامینی و تربیتی مبنای کار این دادگاه‌ها قرار گرفت.

در قرن بیستم، در فرانسه دو نوع کانون اصلاح و تربیت به وجود آمد: (۱) کانون‌های دولتی که تابع وزارت دادگستری بودند. (۲) کانون‌های خصوصی که زیر نظر انجمن‌های خیریه و سازمان‌های مذهبی از طریق کارشناسان مربوط اداره می‌شدند. در اغلب مراکز تربیتی فرانسه به آموزش حرفه‌ای اطفال بزهکار

● دانشمندانی که در دوران باستان ظهور کرده‌اند و گام‌های موثری در جهت پیشبرد اقدامات تامینی برداشته‌اند. همگی مجازات صرف را برای مجرم و اجتماع مناسب نمی‌دانستند و معتقد بودند که صرف کیفر نمی‌تواند به اصلاح مجرم منجر شود. سقراط، حکیم مشهور یونان معتقد بود که، می‌باید به مجرم با تعلیم و تربیت آموخت که چه شیوه‌ای در زندگی خویش اتخاذ کند تا، بار دیگر مرتکب جرم نشود. این سخن دلیلی بر اهمیت پیشگیری از تکرار جرم از نظر این حکیم است

پرورش دینی محبوسان و آموزش حرفه و نیز اصلاح و درمان آنان می‌پرداختند. در اوایل قرن هفدهم، اولین زندان تربیتی مخصوص بزهکاران خردسال در شهر آمستردام هلند تاسیس شد و به دنبال آن در پاریس و برخی دیگر از کشورهای اروپایی نیز چنین زندان‌هایی دایر شد. در سال ۱۹۶۳ میلادی، برای اولین بار در ایتالیا زندانی در شهر ناپل ساخته شد که مجرمان در آن از حیث سن و جنس تفکیک می‌شدند. همچنین در سال ۱۶۶۷ میلادی، یک کشیش در شهر فلورانس ایتالیا اولین زندان انفرادی مخصوص اطفال بزهکار را به منظور معالجه و درمان آنان تاسیس کرد. در اوایل قرن هیجدهم دارالتادیبی مخصوص جوانان زیر بیست سال در شهر رم تاسیس شد. در این زندان، افرادی که از خانه طرد شده و در معرض خطر بودند و همچنین جوانان مجرم زیر بیست سال روزها دسته‌جمعی به کار می‌پرداختند و شب‌ها در سلول‌های انفرادی خود به سر می‌بردند. همچنین بعدها دارالتادیب دیگری برای نگهداری و اصلاح دختران بزهکار در همان شهر تاسیس شد. در ابتدای قرن نوزدهم، نهاد (prohibition) در حقوق انگلیس مطرح شد. این نهاد که یک نهاد تامینی و تربیتی مراقبتی است به این ترتیب بود که افرادی از موسسات خیریه در کشور انگلستان

اهمیت داده می‌شد. پس از پایان دوره گواهینامه‌ای برای مجرم سابق و عضو مفید اجتماع فعلی صادر می‌شد که علامت اختصاری آن (CAP) به معنای گواهینامه‌ی شایستگی شغلی می‌باشد. در سال ۱۹۰۱ میلادی در مقررات کیفری کشور هلند تصویب شد که، اطفال کمتر از ۱۸ سال در صورت ارتکاب جرم فقط مورد اقدامات تامینی و تربیتی قرار بگیرند.

در سال ۱۹۱۴ با شروع جنگ جهانی، اتحادیه بین‌المللی حقوق کیفری از بین رفت. پس از جنگ جهانی اول در سال ۱۹۲۶ با تلاش استادان حقوق فرانسه و بلژیک، درباره‌ی انجمن مزبور فعالیت خود را آغاز کرد و تا سال ۱۹۳۸ کنگره‌های متعددی درباره‌ی اصلاح زندان‌ها و موسسات تربیتی مراقبتی برای صغار بزهکار، حالت خطرناک و اقدامات تامینی تشکیل دادند. در سال ۱۹۱۹ در لاهه کنوانسیون ممنوعیت در همین راستا تدوین شد و این بار با استقبال و پذیرش بیشتری روبرو شد. هم‌همی این اقدامات به منظور پیشگیری از جرم (اعتیاد به مواد مخدر و خرید و فروش آن) و توسعه‌ی آن میان ملت‌ها صورت می‌گرفت.

در سال ۱۹۳۹ با شروع جنگ جهانی دوم، وقفه‌ای در رشد و گسترش اقدامات تامینی و تربیتی ایجاد شد. اما پس از جنگ جهانی دوم با مطرح شدن جدی مساله‌ی اصلاح زندان‌ها، حقوق و مقررات کیفری بزهکاران بالغ نیز وارد عرصه‌ی اقدامات تامینی و تربیتی شد و انسانی کردن زندان‌ها مورد بحث علمی و حقوقی قرار گرفت.

اولین کنگره حقوق جزا در سال ۱۹۵۵ میلادی در ژنو تشکیل شد. در این کنگره به این نتیجه رسیدند که، ضروری است، سازمان‌های پلیسی با آموزش دادن برخی از ماموران خود در

جلوگیری از بزهکاری توسط اطفال شرکت کنند.

در همان سال در کشورهای دیگر نیز اقدامات پیشگیرانه به اجرا درآمد، که، در آن هدف اصلی پیشگیری از ارتکاب جرم توسط نوجوان بود، در دادگاه‌ها نیز حالت خطرناک در صدور حکم لحاظ می‌شد.

از سال ۱۹۵۸ به بعد کشورهای اروپایی کوشیدند تا اماکن پرازدحام را که محل رفت و آمد افراد زیادی در آن نقاط است، توسط پلیس تحت نظر بگیرند و به این وسیله از

ارتکاب جرم جلوگیری به عمل آورند.

در فرانسه از سال ۱۹۷۰ به بعد استفاده از رفتاردرمانی درباره‌ی معتادان افزایش یافت به این ترتیب که اگر معتادی با میل و رغبت حاضر به ترک اعتیاد می‌شد و یا حکم ترک اعتیادی که درباره‌اش صادر شده اجرا می‌کرد، از مجازات استعمال مواد مخدر معاف می‌شد. این روش که پیشگیری از تکرار جرم و نیز درمان معتادان ساده بود، در تمامی کشورهای اروپای غربی با اندکی تاخیر به اجرا درآمد. این اقدام گامی مهم به منظور اصلاح و درمان بزهکاران و رفع حالت خطرناک از آنان می‌باشد.

اولین میثاق بین‌المللی در ۱۶ دسامبر سال ۱۹۶۶ با عنوان (حقوق سیاسی و مدنی) به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسید. در ماده‌ی ۱۰ این میثاق، محترم شمردن مقام و شخصیت انسانی افراد از جمله زندانیان مورد تاکید قرار گرفت و وجود نظام و روش مخصوص برای جوانان بزهکار و اجرای طرح‌های اصلاحی و درمانی درباره‌ی محکومان به منظور تربیت و اصلاح آنان و بازگشت مجدد به اجتماع به صورت یک شخص صالح برای زندگی در اجتماع مورد توجه واقع شده است.

نهادهایی که برای پیشگیری از جرایم و بزهکاری توسط نوجوانان و جوانان به فعالیت می‌پردازند، از اواخر دهه‌ی ۲۰ افزایش یافته‌اند. انگیزه‌ی اولیه‌ی این نهادها همانا دستیابی به تفریحات سالم بود که، پا را از این مرحله فراتر گذاشتند و متوجه اوقات فراغت جوانان و نوجوانان نیز شده‌اند.

در حال حاضر با قانونی شدن اقدامات تامینی و تربیتی در اغلب کشورها، این اقدامات با کیفیات و کمیت‌های متفاوت در حال اجرا است.

ادامه دارد

